

PEST, II. félév.

43. szám.

Október 26. 1871.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön.	Előfizetési ár: helyben félévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél-évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr.	A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri fölvetelért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlésért 2 f., ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr. számítatik.
---	---	---

Falusi történet.

(Vége.)

XI.

Már az éj kezdett beállani, midőn a bizottság eltávozott, és Ferkó új birtokán az öreg Katalinnal együtt maradt.

— Katalin, szóla Ferkó, miután oly hirtelen gazdag emberré lettem, mindenelőtt sietek e szerencséről atyámat és testvéreimet értesíteni. Ez okból azonnal elutazom; távollétemben intézkedjék úgy, hogy a házba egy egész családot befogadhassunk, mert atyámat és testvéreimet magammal hozom.

Katalin le akarta erről beszélni, mert nagy vihar közeledett, de Ferkó bűnnek tartotta volna csak egy pillanatig is késedelmezni. Míg Katalin új ellenvetésekről gondolkodott, Ferkó már a póstaház felé sietett.

Egész éjjel külön postakocsival utazott, csak hogy mielőbb otthon legyen. Másnap reggel azon faluba érkezett, hol az apjának szerzett viskóért két évig imokoskodott, s a vendéglőben reggelit adatott magának. A vendéglős félig-meddig rá látszott ismerni, s szeretett volna hozzá kérdéseket intézni, de Ferkó úgy el volt merülve, hogy a vendéglős kíváncsiságát észre sem vette. Lelkében fölujultak azon napok, melyeket e faluban töltött; örömeit meglátogatta volna mind itteni ismerőseit, de ellenállhatlan vágy haza, Erdővégre hajtott. Utóbb aztán meg akarta barátjait és ismerőseit is látogatni.

Türelmetlenül kifizette a vendéglőst, s ment, hogy a folyón átkeljen. A révésznek azonban jobb emlékezőtehetsége volt, mint a vendéglősnek; Ferkót első pillanatra fölismerte.

— Ej teringette, szóla, hogy kifejlődött Derezy ur. Mondhatom, az idegen földön való járás jót tett önnek. Nem mindenik oly szerencsés; sokan kővéren mennek el, és soványan érkeznek vissza. Remélem, hogy most

már mint tanító köztünk marad. Szerencse volna ez ránk nézve, mert mint hallom, nagyon rosz lábom áll most nálunk az iskola.

Ferkó türelmetlenül sietett az apai ház felé. Ideérkezve, ezt zárva találta, mert a munkáról még nem érkeztek vissza. E közben Ferkó fel s alá járt a kis kertben elmélkedve a jövőről.

Hosszu várakozás után végre lépteket hallott, s midőn visszafordult, övéi már karjai közt voltak.

— Jer csak be, szóla az atya, bizonyosan fáradt és éhes vagy, aztán tudom elbeszélhatalód is leszen.

Csakhamar mindnyájan együtt ültek a kerek asztal körül; a kérdés- s felelésnek nem volt hossza- vége, pedig Ferkó váratlan szerencséről még egy szót sem mondott.

Ujjával a bőrszacskóra mutatva, hirtelen kérdé: hát a zsacskó tartalmával hogy vagyunk?

Pál gazda mosolyogva simogatta állát.

— Ezzel, szóla, Ferkó fiam, várakozáson felül jól állunk; ha jól számítottam, a kertünkkel szomszédos föld árát nem sokára képesek leszünk egészen kifizetni.

— Oh mily keserves lehetett kedves apámnak és testvéreimnek, szóla Ferkó, ily szép összeget, kezök munkájával megszerezni. És én közben bőségben élttem, míg ti sok nélkülözés közt szátoktól a jó falatot megvonva szereztétek össze a pénzt.

— Hadd ezt, szóla az apa mosolyogva; midőn te magad nélkülöztél, sőt hivatásoddal ellenkező állást vállaltál, hogy nekünk e házikót megszerezd, akkor alapkövét tette le szerencsénknek. Az okos takarékosság minden esetre tovább segített bennünket, de nélküled mindnyájan koldusok maradtunk volna, s talán nyomorban veszünk vala el.

Falusi

Ferkó nem fogadta el ezt a dicséretet, s úgy vélekedett, hogy ő csak kötelességét teljesítette; és ha most övéi nem is éheznek, mégis csak nagyon szegények, tekintve, hogy egykor mily jómóduak voltak.

Pál helyeslőleg intett fejével, és észre lehetett rajta venni, hogy a nagy veszteséget még mindig nem tudta egészen elfeledni.

— Ne beszéljünk erről — szóla, megtörtént, azon már nem lehet változtatni. Fogadjuk el hálás szívvel, a mit Isten azóta adott.

— De, válaszolá Ferkó, mégis szép volna, ha ismét kényelmes házhoz, földekhez, rétekhez jutnánk; ha a bő terméshez még idegen munkásokat is kellene fogadnunk; ha legelőinken nagy nyájak legelnének, és sűrű erdőkben hatalmas tölgyfák emelnék ég felé ágaikat.

Pál szemei föllángoltak, és utána mélyen sohajtott. A testvérek bámulva néztek Ferkóra, mert eddig ily beszédet soha sem hallottak tőle, ki kincs és gazdagság után soha sem vágyódott.

— Nos, folytatá Ferkó, lehetetlenség-e, hogy ismét gazdaggá legyenek emberek, kik azt hitték magukról, hogy örökös szegénységre vannak kárthatatva? Nincsenek-e példák, hogy nyereséyek, örökség, szerencsés üzlet által némelyek egyszerre meggazdagodnak?

Pál arca most elsötétült, mert nagyon is jól tudta, hogy mind e lehetőségek közül egy sem fog bekövetkezni.

De Ferkót e hallgatás és sötét arc nem hozta zavarba, hanem részletesen belebocsátkozott az általa érintett kérdésbe.

— Hát miként fogná apám fejét rázni, szóla Ferkó, ha azt mondanám, hogy Derezy Ferkó épen ily szerencse fia, kinek számára úgy hullt a pénz, miut a hópehely?

— Azt mondanám, válaszolt Pál kedvetlenül, hogy Derezy Ferkó hebehurgya, ki apját bolondá akarja tenni; ezt mondanám, és semmi egyebet.

— És mégis, kezdé újra Ferkó, nem hebehurgyáskodom, hanem egész komolysággal azt mondom, miszerint akkora birtokom van, hogy régibb birtokunk az enyimhez képest bliktri!

E szavakra Pál fölemelkedett, s merően nézett Ferkó szemébe. De ez alig tartott egy pillanatig, a következő perczetben nagyot sohajtott, és csöndesen visszabocsátkozott székébe.

— Haha, nevetett Ferkó, fölizgattam édes apám kíváncsiságát; de még sem akar hinni, hanem bőbeszé-

dű dicselkedőnek tart. De most már elmondom az egész történetet; vigyázzon csak!

Aztán részletesen elbeszélte, mint ismerkedett meg Árkyval, és miként halmozta ez el jótéteményeivel.

Midőn elbeszéléseiben adlig jutott, hogy öreg barátja meghalt és a végrendelet fölbontatott, mindnyájan közelebb vonták Ferkóhoz székeiket, s midőn ez elmondta, hogy az egész örökség reámaradt, az elhunytat még porában is áldották.

Ferkó az asztalra tette a végrendeletet, hogy apja és testvérei az elbeszéltek valóságáról saját szemeikkel meggyőződthessenek. Mindeniknek szemei rajta függtek az íráson, de miután épen ez a mohóság akadályozta őket az olvasásban, Pál kezébe vette a végrendeletet, s azt remegő hangon végig elolvasta.

A fölolvadás után a csendes boldogság jelenete állott be, midőn mindenik magában ragyogó színekkel festette ki Ferkó jövőjét.

— Édes apám és testvéreim! szóla Ferkó meghatott hangon, ne higyétek, hogy ezen meg nem érdemelt szerencse gyümölcseit egyedül akarom élvezni. Azt akarom, hogy azokban mindnyájan részesüljétek. — E házikót a kerttel az iskolának fogjuk adományozni, melyben első oktatásomat nyertem. Mi pedig mindnyájan új birtokomba megyünk, hol életünket kölcsönös szeretet fogja fűszerezni.

Az indítványt mindnyájan elfogadták, s harmadnap már az egész család az új birtokon volt.

Az örökség sokkal jelentékenyebb volt, mint azt Ferkó kezdetben vélte, és ennek testvéreiért örült, kik az apa vezetése alatt a terjedelmes gazdaságot kezelték.

Ferkó daczára gazdagságának és széles ismereteinek, nem adta föl a tanítói pályát. Fogadása, hogy igazi néptanító akar lenni, csak most kezdett valóságosan teljeseedsbe menni.

Több év mult el, és ezen idő alatt az erdő szélén nagyszerű épület emelkedett. Midőn ez be volt fejezve, Ferkó díj nélkül elhagyatott és árva gyermekeket vett föl. Azonfölül szegény tanítók számára számos ösztöndíj alapított.

Maga Ferkó több jeles tanító által támogatatva ernyedetlen szorgalommal nevelte és tanította növendékeit. Önzetlen törekvésében az emberiség áldása lett, és midőn igen nagy korban meghalt, sokkal több könyv omlott érette, mint a föld sok nagyja után, kiknek aranykoronája az örök bíró mérlegében nem nyom annyit, mint Ferkó, az árvák atyja, ki szép hivatását a legnemesebb önfeláldozással teljesítette.

A szegény lány imája.

Isten! ki széppé alkotál,
Mint szép a gyöngé rózsaszál,
Föl nem panasziom azt neked,
Hogy mért nem adtál kincseket.

De őrszemmedel el ne hagyj,
Ki a szűzeknek véde vagy;
Nehogy mi rajtam szende, szép,
Azt hordjam lelkem tőrekép.

Oh védj meg attól engemet,
Ki bőven ígér kincseket,
De kegyeid szüntelenül
Add bírní legfőbb kincsemül.

S ha kell szeretnem egy szívet,
Szeressem azt, ki úgy szeret,
Hogy téged alkotó Atyám
Ekép is áldni tud csupán!

E. Dániel.

A nép táplálása.

Ha tekintjük, hogy miként táplálkoznak közönségesen a népek, azon következtetésre jutunk, hogy a helytelen táplálási mód által milliók pazaroltatnak el haszontalanul, a miből ismét következik, hogy a nép ugyanazon költséggel sokkal jobban táplálkozhatnék.

A következő sorokban okszerű táplálási rendszert kísértünk megállapítani.

Egy híres angol, Cobden szerint: a természet változhatlan törvénye, hogy az embernek 24 óra alatt legalább egyszer kell ennie, — és hozzáteszi: hogy az embernek arányban kell étkeznie a munkával, melyet végez. — Tudjuk, hogy az embernek különféle táplálási anyagokra van szüksége, hogy a táplálék egy része az élet fontartására, a másik része pedig erő adására szükséges; munkaképességünk arányban áll erőnk fölhasználásával; az erő kifejlése pedig függ a tápanyagnak magunkhoz vételétől, tehát az erő kifejtetésének föltétele.

Azonban nem annyira a tápanyag mennyisége, hanem inkább a mód, melylyel azt magunkhoz vesszük, határoz a fölött, hogy mennyi erőt vagyunk képesek kifejteni? — Hogy ennünk kell, ha erőhöz akarunk jutni, és kitartóan munkát végezhesünk, azt mindenki tudja; de azt nem tudja mindenki, hogyan étkezzék legcélszerűbben, hogy a lehető legtöbb erőt kifejthesse, és legkevesebben tudják, hogy e célját miként érheti el lehető legkevesebb költséggel.

„Mondd meg, mit eszel, és én megmondom, egészséges vagy-e, beteg, erőteljes-e vagy gyöngé, bátor vagy gyáva, szelid vagy indulatos“ s így tovább — ezt mondja egy természettudós.

Általános elismert dolog, hogy az angol igen célszerűen étkezik, és ehhez képest legtöbb erőt is képes kifejteni. Ennél fogva tehát leginkább Angliát fogjuk szem előtt tartani.

Anglia és Irland népessége volt:

1841-ben	összesen	26,954,546	lakos
1851-ben	"	27,638,423	"
1861-ben	"	29,074,020	"
1866-ban	"	29,321,288	"

E szerint 1841-től 1866-ig a népesség 9 százalékkal, 1851-től 1866-ig több mint kilencz százalékkal növekedett.

E számokra szükségünk van, hogy a fogyasztás emelkedését összehasonlíthassuk.

Ha valamely nép táplálását vizsgáljuk, tekintetbe kell vennünk azon ország természetmennyeit. A természetmennyekre nézve ninesenek ugyan meghatározható adataink; — de mivel valamely ország gazdasági természetmennyéire nézve a marhatermesztés meglehetősen biztos mérvesszőt nyújt, tekintsük ezt közelebről:

Angolországban volt:

szarvasmarha	1851-ben	9,800,000; —	1866-ban	15,000,000
juh	"	32,000,000; —	"	35,000,000
sértés	"	4,000,000; —	"	9,000,000

Ezen idő alatt a marhának értéke 68 százalékkal mevelkedett, míg a népesség kilencz százalékkal szaporodott.

Ha ebből az ország összes természetmennyéire akarunk következtetni, el kell fogadnunk, hogy a többi természetmenny is hasonló arányban növekedett.

Angliában egy hectárra (1 $\frac{3}{4}$ hold) számitanak sulyban 1000 font élő marhát, Ausztria-Magyarországban 500 fontot.

Szintén érdekes, mennyi marhát és általán állat-termesztményt szállítanak Angliába:

	1850.	1860.	1866.
szarvasmarhát	35,934 db,	77,010 db,	227,528 db
borjut	14,406 db,	27,559 db,	55,743 db
juhót	126,813 db,	332,219 db,	915,160 db
sértést	5,573 db,	24,456 db,	132,943 db
tojást	103 mil.,	167 mil.,	438 mil.

	1860.	1863.
vajat	840,112 mázsát,	986,708 mázsát,
sajtot	583,283 "	756,285 "

Fölhasználtatott:

	1841—1850.	1863.
czukor	5,176,133 mázsa,	9,456,681 mázsa,
thea	44,287,900 font,	85,183,283 font,
kávét	32,953,100 "	32,762,995 "

A fölhozott számok mutatják, hogy az utóbbi években a tápszerek fogyasztása oly mértékben növekedett, mely a népesség szaporodásával nem áll arányban, tehát az angol nép élelme javításában nevezetes előhaldást tett.

Kérdés most: vajjon e fogyasztás emelkedése ok szerűnek nevezhető-e, vagy egyszerűen a jóllét emelkedésére mutat?

Erre számok felelnek, melyek mutatják, hogy mióta az angol nép jobban táplálkozik, a halandóság csekélyebb.

Angliában 1700-ban a munkások közt minden 43 ember közt egy halt meg, 1841-ben már csak minden 51 munkásra esett egy haláleset. — Egy angol tudós szerint Tare nevű angol megyében az ottani kovácsok, kik majdnem kizárólagosan növényekkel táplálkoztak, betegség folytán fejenkint 15 munkanapot vesztek el, 1830-ban, midőn náluk a hus élvezése behozatott, csak három nap veszett el, tehát fejenkint 12 munkanap megnyeretett. 12 munkanap a mai viszonyok közt fölé legalább 10 forinttal, melyekért mintegy 35 font húst vehetni, tehát annyit, a mennyit átlag nálunk a népesség fejenkint egy éven át el szokott fogyasztani.

Ebből is látni, hogy a jól táplálkozók többet dolgozhatnak, többet is kereshetnek, egészségesebbek és tartósabb életűek.

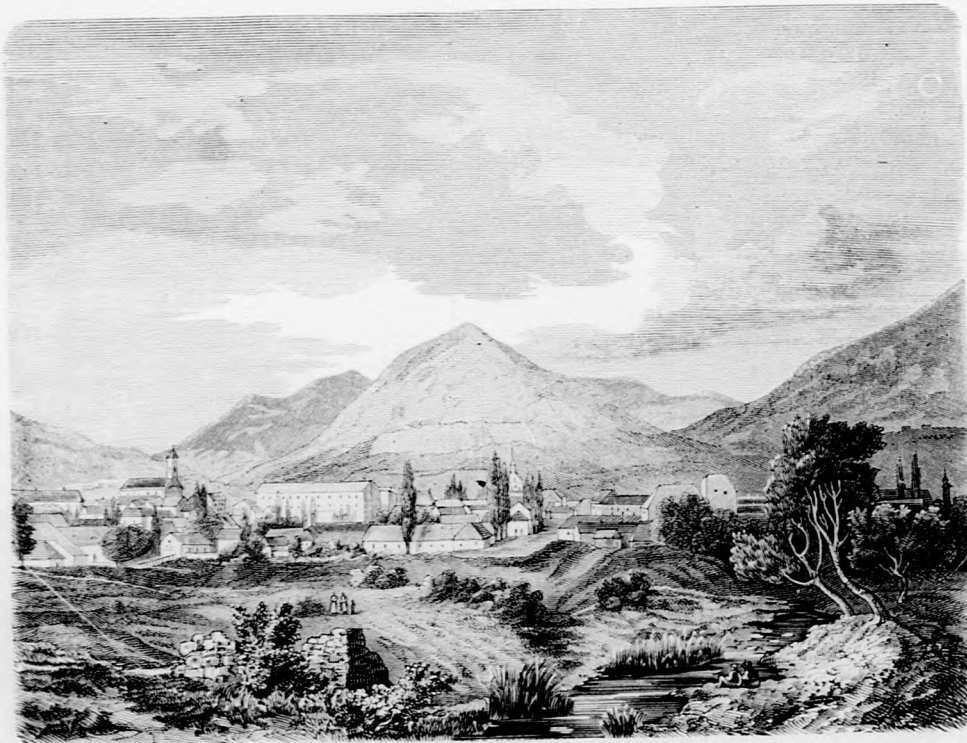
(Folytatása következik.)

Levelezés.

Derecske, okt. 16.

Városunknak, s főképp városunkban kis templomunknak folyó hó 11- és 12-én örömnapja volt; — üdvözölhattuk kegyes főpásztorunkat mlgos és ftdő Lipovniczy István püspökünket, ki a bérmlás szentségében részesíteni jött a bérmlándókat. — Ő mlga H-Pályiból jött, s a derecskei intelligentia által mindjárt a határon fogadtatott és üdvözlötett; városunk egyik jegyzője talpra esett rövid beszéddel üdvözlé a főpásztort, mire ő méltga rövid édes szavakkal köszöné meg a szíves fogadtatást, azután „éljenzések“ közt megindult a menet a városba, — hova

főpásztor szerény de jól berendezett iskolánkat — fogadtatván az iskolaszék tagjai által, néhány gyermek kikérdezése után teljes meglegedését fejezvé ki, s a kántor-tanítót megajándékozván, a plebániára tért. — A ftdő plebános vendégszerető házában következett most a valóban díszes ebéd. Ő mlgát ebéd közben a plebános köszönté fel, mire a főpásztor válaszolt, kifejezvé, hogy emlékében fogja tartani ama szeretetteljes fogadtatást, melyben részesült, kifejezé egyszersmind teljes meglegedését is minden tekintetben, mert megvizsgálván a templom külsejét, belsejét, az iskolát, a naplókat, anyakönyveket —

Sátoralja-Ujhely.

(L. Vegyesek.)

harangzugasok közt megérkezvén, ő méltga a templom előtt megállván, mielőtt a templomba ment volna, a helybeli plebános által egy szép beszéddel fogadtatott. — Az ima végeztével ő mlga a plebánia-lakra tért, hol kissé kipihente magát, a városi intelligentia, majd az elüljáróság, s végül az iskolaszék tisztelgett ő méltóságánál. A főpásztor a legleereszkedőbben fogadta a megtiszteltetést, s néhány kegyes szóban fejezé ki köszönetét. Erre vacsora alkalmával a helybeli dalegylet üdvözlé ő méltgát néhány hazafias dallal. Más napra kelvén, a főpásztor kiszolgáltatta a bérmlás szentségét, mely előtt a helybeli ftdő plebános valóban kenetteljes beszédet tartott. Áldás után meglátogatta a

azokat oly rendben, oly pontosoknak találta, hogy azok a plebánosnak valóban dicséretére válnak. — Ebéd végeztével ő méltga Pocsajba rándult jószágaira, s így ismét egyedül maradtunk. — Adjon az Isten városunknak sok ily szép napot, engedje az Ur, hogy ő méltgát szerény körünkben még többször is üdvözölhessük; rövid ittléte nekünk emlékezetes marad mindenkör, mert valóban jeles főpásztort, kegyes atyát tanultunk benne tisztelni. — Ő méltóságát pedig kérjük, hogy esekély számu, de hozzá hűn ragaszkodó hiveit emlékében megtartani kegyeskedjék.

Fesz J.

HETI KRÓNKA.

Pest, okt. 21.

(—ss—) A Szent-István-Társulat tegnapelőtt 19-dikén saját házában választmányi ülést tartott, melyen Ipolyi alelnök ő ngya elnökölt. Annak jelentése után, hogy a július 13-kán tartott választmányi ülés jegyzőkönyve hitelesített, alelnök ő ngya jelentette, hogy az elemi tankönyvekről és még néhány fontosabb ügyről a jövő választmányi ülésben fog előterjesztést tenni, midőn a gyűlésben gróf Cziráky János elnök ő exéja is részt fog venni. Most a választmányt föl hívja, határozzon a fölött, vajjon az egy emelettel nagyobbított társulati ház homlokzata diszítessék-e, mint a legtöbb pesti építkezésnél most szokásban van, s mely díszítés nem egészen 500 frtba fog kerülni, vagy pedig megmaradjon-e a régi egyszerű homlokzat. A választmány egyhangulag a díszítés mellett nyilatkozott.

Könyvadományokban folyamodásukra részesítetnek Máté Jób válemai és csángó lelkész, a téthi kerületi tanítói könyvtár, a kalocsai szent-Vincent-egylet, az egrői angol apácák zárdája, a szentpéterei község, a kétegyházi iskola, a pécsi irgalmasrendi kórház könyvtára és kis czelli kath. községi könyvtár.

— A határőrvidéki lázadásról az „Agrarier Ztg.” a következőket írja:

„Nehéz szívvel teljesítjük ma journalistai kötelességünket. Arra, amit e hét nekünk hozott, nem voltunk elkészülve; annyi honfiai érzelmeket elleneinkben is föltettünk, hogy nem fogják a polgárháboru üszkét meggyújtani, hogy chimaeikus terveiket kivigyék, hogy hazánkat nem teendik gyalázatos és átkos armányai eszközévé, melyeket alávaló összeesküvők szőttek jog, törvény, szabadság és haza ellen. Annyira és művelteknek hittük végre elleneinket is, hogy polgárosodott államban élvén, nem fogják épen Horvátországot évenkénti zavargásaik színhelyévé lealacsonyítani. Máskép volt megírva! Amint tudósításunkból látszik, messze ágazó terv volt készen a délszláv törzsek fölbujtatására, s e terv lehető ügyességgel és buzgalommal készített elő; a parancsnok-tábornok genialitása nélkül hazánk ma nyilván nagy szerencsétlenségek színhelye lenne. Látnunk kell, vajjon a panszláv törökvések végüket érték-e a rakosdi zendüléssel, vagy találkoznak-e még nálunk eszközök és czinkos-társak, kik elég gazok arra nézve, hogy esztelen terveiknek és özűz armányaiknak saját hazájokat is fölázdozzák. Izról-izre, fonálról-fonálra fejlődik ki szemünk előtt e tervek képe, melyeket ellenséges kezek hoznak mozgásba, hogy oly tendenciáknak szolgáljanak, melyek — s ezt legtisztább meggyőződésből mondjuk — Horvátországra nézve föltétlenül károsak és ellenségesek.

Nem hiába működött ama buzgalom, mely évek óta következetesen irányult a fönnálló intézmények meggyűlöltetésére; nem hiába tüzeltettek annyira föl a szenvedélyek, hogy a legesekélyebb sérelmeknél is egyedüli övszert a törvény föltétlen megtagadásában találtak. — Ha volt miniszterek, ügyvédek s jogtudósok törvényszerű tényezők által kötött szerződéseket és hozott törvényeket politikai kiáltványokban fönn nem állóknak hirdetnek; ha a népet hallatlan anyagi gazdagságának hazudságával vezetik föltre; ha a fajgyűlölet a magyarok ellen, kik a leglelkismeretesebb nemzeti pártinak sem szolgáltatnak legkisebb okot sem reeriminációkra bármily arányban is, minden nemzeti politika alphája és omegája gyanánt állittatik oda: kérdjük akkor, hogy hol a közlelkismeret annyira meg van ingatva, ki okozhatja ama szegény áldozatot, mely a csábító syrén-hangoknak vakon engedett? Nem hivatkozunk elleneink

lelkismeretére, ez ugyis hiába lenne, de appellálunk azon valóban bűnös öntudatra, hogy oly szerepre tolokodtak, melylyel nem bírtak.

De Mollinary elhatározott voltán, a határőrvidéknek, mint mindig, ugy most is bebizonyult megingathatlan kötelmi bűségén, hajótörést szenvedtek ama gonosz tervek, melyek amugyis oly szegény hazánkat végkép tönkre tették volna, ha sikerülendettek; mert ne ámítsuk magunkat: ha a lázadás egészen sikerül is, ha Zágráb be is vétetett volna a fölkelők által és ezek föntartották volna magukat, Horvátország mégis csak nyomor-nak, jajnak lesz vala színhelye; pusztító küzdelmeké, melyeknek talán soha be nem hegesztette volna sebeit.

Áttérünk most a tények leírása és a rakoviczai zendülés folyamára, miből kivethető lesz, mekkora volt a veszély, de az is, hogy mily gyakorlott kezek vezették a kardot, mely a jog és törvény ellen gonoszul vétőket porba sujtotta.

Mollinary altábornagy s hadparancsnok hivatalosan f. hó 8-án értesült arról, hogy a rakoviczai század keblében bizonyos Cuic Rádénál, egy degradált őrmesternél Kvaternik és Rakiás ismeretes lázítók és egy bizonyos Staresevics találkoztak, tanácskozást tartottak, miképen kellene egy Zágrábból adandó jelre Szerbia, Dalmácia, Montenegro és Boszniával egyesülve lázadást indítani meg.

A szolgálatban levő és kisorolt határőrvidéki altisztek tisztai állomásuk megnyerésének ígérete alatt, vagy a halálbüntetés fenyegetésével kényszerítve lettek volna föllázadni. Fegyver és löpor föl lett volna halmozandó és a közel hegyiségekben elrejtendő. A szervező forradalmár hadtestnek Károlyvároson át Zágrábnak kellett volna tartania.

E hó 9-én 8 órakor reggel a tábornok továbbá értesült a megelőző napon tényleg kiűtött zavargásokról.

Azonnal odautasított az ogulini, otocsani és szulini ezred, miszerint legénységét híjják be a századokba, és központositva azt, Rakovicza ellen forduljanak.

Mily gyorsasággal, mily czélszerűn s mily erélylyel vitték ki ez ezredék tisztjei a Zágrábból adott parancsokat, mutatja a siker, mert alig két nappal később a felkelők már is körül voltak zárva, szétosztatva, a fővezérek elejtve, nagyszámu fogoly lett és a futonezokat erős hadosztályokkal özöbe vették.

Hogy ily teljes siker hozassék létre, a tiszték és a legénység szolgálatának kitünőnek s rendkívülinek kellett lenni.

Példaképen csak azt vegyük tekintetbe, hogy Otosac, a 2-ik ezred törzsállomása, egyenes vonalban 7-mfdnyire van Rakoviczától, melytől még magas járatlan hegyiségek választják el; hogy a legénységet házi és gazdasági foglalkozásaik alól kellett kikeríteni és hogy Seszták ezredes, az otocsani ezred parancsnoka mégis már okt. 11-én Rakoviczán volt ezredének több századával és hogy innét jelenthette, miszerint a felkelők szétverettek, vezéreik pedig Kvaternik, Rakiás és Bach elestek s már is eltemetettek.

Károlyvárosból a zendülés előzményeire vonatkozólag, a következőket írják:

Itt, nálunk, azt a hirt terjesztgették, hogy tervben van, először is Károlyvárosának esni, minélfogva az államkincstári épületek gondosan őriztettek; azt is hallottuk, hogy ezután a károlyvárosi zsidó lakosok pénzét és vagyonát tervezik elrabolni a fölkelés könnyebbítése végett. A lakosság rémülése csak akkor esőkent, midőn meghallotta s meg is győződött róla, hogy

az ogulini, sulinai és otocani ezred legénysége tegyver alá szólítottatik és hogy tegnap négy órakor délután a Kussevics-gyalogság egy zászlóaljja, élén Rneff altábornaggyal, külön vonattal ide érkezett. Beszélnek, hogy Kvaternik ügyvéd a határörvidékieknek njonan föllelt régi okmányokat mutatott s magyarázgatott Lipét császár idejéből, s azzal biztatta őket, miszerint örökidőre föl lesznek mentve mindennemű adótól, ha csak erélyesen követelik.

Ugyanílyen jelentések érkeztek be Rasiez őrnagytól Proszeceniből, Slumból Bloudek őrnagytól, és Plaskiból Kukuly alezredestől, melyek mind azt bizonyították, hogy a fölkelők közülzárása már e hó 10-én kell, hogy megtörtént legyen.

A fölkelés tehát a rakoviezai század kevés helyiségére szorított csak, és a többi határörvidéki kerületben tökéletes esend uralkodott.

Utólag még a következő táviratok érkeztek:

— Z á g r á b, okt. 16. Biztos forrásból hallatszik, hogy a Staresevics Dávidnál talált compromittáló iratok titkos főkönyvekben voltak elrejtve, s hogy azokból kiderül, miszerint a mozgalom vezetői a párisi Internationale-lal és az orosz forradalmi párttal összeköttetésben voltak. Kvaternik, mint mondják, párisi parancs folytán helyzetetett a dolog élére.

— Z á g r á b, okt. 16. Tegnap itt Milic, orosz író elfogott és a megyei törvényszéknek adatott át. Elfogott továbbá Fabiani, Károlyváros volt főkapitánya, aki a katonai rögtönbíróság elé kerül. Kiderült, hogy a Staresevics-párt szoros összeköttetésben volt a pesti munkásegylettel.

— A „Reform“ ezimű lap e zavargásokról a következő nagyérdemű felleplezéseket hozza:

„A horvát zavargások, mint a látkör határán éjben zikázó villám vetettek rémes fényt a politikai helyzetre. Való tehát, Párisból és SzentPétervárról szervezik a forradalmat Zágrábban és Pesten. Igaz tény, hogy az Internationale Pestet szemelte ki keleti táborozása főhadiszállásul, miután Bécs föl-lázítása nem sikerült. Emlékezhetünk, hogy az Oberwinder és társai ellen múlt évben tárgyalt pör alkalmával fölmerült a részletes terv, amely szerint Bécs a socialisták munkástömege által elfoglalandó vala, és e terv a szakemberek véleménye szerint a legjobb volt, melyet belforradalom esetére kidolgozni lehet. E terv nem Bécsben készítettett, ott csak kiadatott a külországi bizottmány által mihez tartás végett. A bécsi rendőrség azonban oly ravasznak és jónak, a bíróság oly szigorúnak bizonyult, hogy az Internationale jónak látta Bécsben nem tölni a cselekvés előcsapatába. Pestet, hol rendőrség nincs, alkalmasnak ismerték föl és hozzá Zágrábót és Károlyvárost szemelték ki az európai forradalmárok a fölgyújtásra. Az örvidék katonáiban egész kész hadsereget véltek találhatni s csakhamar elkészültek a tervek, hogyan lehetne az államot Dunánk mentében a levegőbe röpíteni.

Amiket ezen összefüggő tervről tudunk, az még nem tökéletes egész. A hírek darabosan kerülnek kezeink közé. Amint a váezi vizsgálatból, s a Zágrábban, Károlyvárosban és Rakoviezán történt elfogadásokból és a Staresevics-től elkobzott kocsiteher-iratokból idáig tudunk — az csak egypár foadat, melyek összefüggése azonban alig eshetik kétség alá. Bizonyos, hogy a délszláv ultrák a pesti munkásokkal külső parancsra összeköttetésben állottak és hogy Párisban az együttes kitörés terveztetett. Mint halljuk, az európai forradalmi bizottmány — hiteles nevét nem tudjuk — nem csekélyebbet tervelt, mint Buda-Pestnek kézre-kerítését. A helyi viszonyokat mint Bécsben, úgy nálunk is tökéletesen ismerte s a kitörést már aug. 20-án,

szent István napján ohajtotta. Ekkor, így szólt a terv, a katonaság töltetlen fegyverrel áll a várban; az Internationale tagjai revolverekkel menjenek föl, s rohanják meg a sorkatonaságot, szedjék el fegyvereit, foglalják el a várat, a hadikészleteket és a miniszteriumokat. Ugyanakkor egy csapat, parasztruhába öltözve, menjen föl a Gellérthegyre s a gyenge őrség által őrzött erődöt kerítse hatalmába; innen néhány petroleum-bombát dobjanak át Pestre, a réműlettől remélvén, hogy ezen város az új commune előtt capitulál s aztán lassanak hozzá a forradalmi kormányzathoz.

A délszláv mozgalom szövetségére az Internationale még többet számíthatott. A horvát fölkelés — így szólt a parancs — törjön ki a határörvidéken, foglalja el mindenekelőtt Károlyváros várát s innen vonuljon Zágrába, hol a kormányra ölvén, szintén szervezze a forradalmat. Ezen forradalom valószínűleg a török délszláv tartományokra és Dalmátiára is számított.

Ez örült tervek hihetetlennek tetszenek, s mi magunk, forrásaink megbízhatósága daczára, kételyvel írunk le e sorokat, ha az örvidéki események s a váezi vizsgálat nem tennének tanubizonyosságot a forradalmi propaganda tevékenysége mellett, mely amit Párisban tett, Bécsben megkísérlett, az örvidéken mert, annak sikerét Pesten miért ne gondolhatná. Nehogy azonban a bizonytalanság izgassa a közönséget, bátor a veszély el-elhült, ohajtandónak ítéljük, hogy a kormány az öreg Staresevicsnél lefoglalt iratok közül a legfontosabbakat, és azokat, melyek közlése a rendőri érdekekkel összeütközésbe nem jő, mielőbb tegye közzé, valamint hogy a váezi vizsgálat eredményével is a napvilág elé lépjen.

Jellemző még azon körülmény is, hogy a párisi bizottmány az öreg Staresevics erélyével nem volt megelégedve, s ezért őt a vezérségből kitétte s helyébe Kwaterniket, ki Párisban és SzentPéterváron hosszabb ideig tartózkodott s egész Európát beutazta, nevezte ki a horvátok főnökévé. Az öreg Staresevics köztudomás szerint nem ment el a kitörés színhelyére, hanem bevárni akarta Zágrábban a dolgok menetét, itten szolgálván az ügynek, s a férfit, kit Bach helyett maga mellé fogadott s lapja a „Hrvatska“ szerkesztőjévé tön, bizonyos Milics, orosz író, az orosz forradalmi párt ügynöke volt.

A képzelet elsápad s az ítélet fejét esóválja, ha ezen dolgokat hallja. A nemzet azonban szerencsés, hogy nem a lángok tanították eszmélni, hogy egy tömeges elfogatás Pesten múlt június hóban és egy-kétnapi hadjárat a horvát határszélén meghiusítottak minden további kísérletet, leverték minden támadást és földerítették az egész összeesküvést.

— Bécsben nagy a zavar. Hohenwarth győze, ki a csehekkel való teljes kiegyezkedést ohajt, vagy Beust, ki a cseheknek kevesebb engedményeket akar tétetni? Eziránt foly a küzdés. A legújabb hírek erre nézve következőleg hangzanak:

Bécs, okt. 19. esti 5 óra. Az ő Felsége elnöklété alatt tervezett miniszteri-értekezlet ma sem tartatott meg. — Gróf Andrássy azonban Hohenwarthtal értekezletet tartott, melyben a cseh országgyűléshez intézendő különféle válaszfelirati tervezetek fölött folyt a vita, de megegyezés nem létesült. A válságos helyzet élesebb jelleget ölt, miután, hir szerint, a közös miniszterek lemondanak, ha a cseh válaszfelirat a további actiót nem teszi függővé a teljes alkotmányserűségtől.

— Egyébiránt mily bizonytalanság uralg az illető körökben, kiténik a „Corresp. Bureau“ táviratából, mely így hangzik:

Bécs, okt. 19. A ma tartott minisztertanács eredménye elé reményteljesen tekintenek. — Egy pesti német lap szerint

azonban ez csak értekezlet lett volna, melyen a délutánra tervezett minisztertanácsban tárgyalandó kérdések fölött iparkodtak megegyezésre jutni. — Annyi tény, miszerint a cseh lapok nyilatkozatai rossz benyomást szültek az irányadó körökben. A zavar oly tetemes, hogy még nem tudhatni, ha vajjon mely nap tartatik meg a minisztertanács, mely véget fog vetni e nehéz és tarthatatlan állapotoknak.

— Egy másik pesti lap szerint: A minisztertanács csak holnap határoz. — Hohenwarth állása meg van ingatva; Schäffle elboacsátása igen valószínű. — Meglátjuk!

— A „Temps“ ez. francia lap szól az ausztriai mozgalmakról, és elmékedését következőleg végzi: „Csehország ugyanazon kérdést állítja föl, mint azt előbb Magyarország tette, s nehéznek látszik, hogy a megoldás a foederalistienus eszmékre kedvezőtlenül üssön ki; a német centralismus csak erős katonai szervezeten alapuló absolut monarchia által lenne föntartható; azonban ismeretes, mit csináltak az 1859. és 1866. események az egyikből és a másikból. Az osztrák császárság tehát arra látszik elítélve lenni, hogy teljesen állam-foederatióvá alakuljon. Ezen kilátás elkészeríti a németiséget, mely csak kedvetlenül tud lemondani a politikai befolyás monopoliumáról; azonban ámbár jövőben számbeli érdekére lesz leszorítva, vagy érvényét legalább az által fogja föntartani, hogy a dynastia, a főváros, a magas méltóságok és a legtekintélyesb lapok nagy többsége német és még sokáig az marad.

Vegyések.

Sátoralja-Ujhely, melynek képét mai számunk hozza, Zemplénmegyében fekszik. Nevét a sátoralaku hegytől kapta, melynek aljában fekszik. — A város hosszan nyúlik el a hegyek alatt, s messziről, különösen keletről a szomszédhegygyel szép látványt nyújt. — Főterén van a kath. templom, melyet Palóczy Imre erdélyi vajda 1482-ben épített, mely azonban tűzvész által elpusztult, a mostani templom 1770-ben majdnem egészen újból épült. Oldalt van a megyeház. A piacon látható a Gyömről 1809. elesett fölkelő nemesek emlékszóbra. Régi vára több század előtt teljesen elpusztult. A lakosok száma nem egészen 9000, s magyarok, oroszok és tótok. — Sátoralja-Ujhely a Hegyaljához tartozik s nagy kiterjedésű szőlőhegyei (980 hold) igen nemes bort teremnek.

Rövid hírek.

— Kinevezés. Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére, Stummer-Ipolyi Arnold, hittudor, apát, egri főegyházmezei kanonok, pesti központi papnöveldei igazgatót és a magyar tudományos akadémia rendes tagját, besztercebányai püspökké kinevezem.

Kelt Gödöllőn, 1871. szeptember 23.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Dr. Pauler Tivadar, s. k.

A mily megtisztelő e kinevezés a Szent-István-Társulatra nézve is, melynek ő maga ugyszólván újjászervezője volt, annyira fájjaljuk, hogy ő méltga nem sokára megválni lesz kénytelen e Társulattól, melynek

fölvirágzását, elterjedését annyira szíven hordozta. — Isteu áldása kísérje ő mgát fényes pályáján, melyen most már mint a Társulat védnöke annak sorsát bizonyára a legmelegebb érdeklődéssel fogja kísérni.

— Kinevezések. Vallás- és közoktatási magy. miniszterem előterjesztésére, az esztergami főkáptalannál Schirgl András éneklő-kanonoknak olvasó-kanonokká, — gr. Forgách Ágoston örkanonoknak éneklőkanonokká, — Szájbely Henrik székes főegyházi főesperesnek örkanonokká, — Kátz Lázár nyitrai főesperesnek szentgyörgymezei préposttá s székesfőegyházi főesperessé, — Paunácz Mihály kanonoknak sasvári főesperessé leendő fokozatos előléptetését jóváhagyván; — Szuppan Zsigmond, volt besztercebányai püspököt ugyanazon főkáptalanhöz kanonokká s nyitrai főesperessé kinevezem, illetőleg a káptalan kebelébe visszahelyezem; — továbbá az üresedésben levő két kanonoki állomást Palásthy Pál hittudor s magyar egyetemi ny. r. tanárnak és Knauz Nándor székesfőegyházi s érseki könyvtárőr és a magyar tudományos akadémia tagjának adományozom; végre Szuppan Zsigmond kanonokot „novii“ ezimzetes püspökké díjmentesen ezennel kinevezem.

Kelt Schönbrunnban 1871. október hó 14-kén.

Ferencz József, sk.

Dr. Pauler Tivadar, sk.

— A főm. herezegprimás Prágában tartózkodása alatt hg. Schwarzenberg bíbornok, gr. Chotek helytartóval és gr. Thun Leo volt oktatásügyi miniszterrel tartott értekezleteket. A primás először is a bíbornok urnál tett látogatást, ezután Thun Leo gróffal értekezett, később a helytartóhoz kocszított s innen ismét Thun Leo grófhoz. A helytartó látogatása a herezegprimásnál este két óránál tovább tartott. A herezegprimás azután az olmützei érsek látogatására Kremsierbe utazott. — Ő hgsége cseh- és morvaországi kirándulásából szerenésesen már hazakerkezett székhelyére, Esztergamba.

— Nagymélt Haynald Lajos kalocsei érsek ő execja a héten az érseki főmegye conferentiáját nyitotta meg.

— Esztergamban, Sartori K. bizományában megjelent: „Hitelemző kérdések és feleletek a pápa esalatközhatlanságáról, iskolai és templomi használatra.“ Megfejtette Farkas Sándor hitelemző. — A füzet ára 20 kr.

— F. évi decemberben meg fog jelenni Marchal V. nagytapasztalatu hitküldérnek „A reménység könyve“ ezimű műve, két pesti központi növendékpap által magyarítva. A műngos és fötdő Ipolyi Arnold apát-kanonok és központi papnöveldei igazgató urnak leszén ajánlva; terjedelme 400 lap, ára 1 frt, mely utánvét mellett küldendő be.

— A pesti szervitarendi társház tagjai szomorú szívvel jelentik szeretett rendtársuk t. Kopentseiner M. Károly atyának, f. hó 18-kán reggeli 9 órakor, a haldoklók szentségeinek felvétele után, végelgyengülés következtében életének 70-ik évében történt gyászos künültát. Az ő. v. f. n.!

— Temesváron egy gyár-külvárosi szegény szabómeszter, ki igen nagy nyomorban élt családjával, — a napokban nagy ujongással tért haza, mert egy kegyes ur, ki nála ruhát rendelt, megtudván a mester zilált házi állapotát, jelentékeny pénzmennyiséggel megajándékozta. A szabót nem várt jutalom annyira túlrasztotta örömmel, hogy ez lett a gyilkosa. — Alighogy esaládjával közölte a szegény ember e szerenését, melyben ő részesült — midőn szélhűdéstől érve összerogyott és azonnal meghalt.

— Mileties Szvetozár väezi fogságából megérkezvén az „Angol-királynőbe“ szállt. Megérkezése után egymást érték a hívek tisztelgésai. Este 8 óra felé az „Angol királynő“ szálloda belső étterme megtelt vendégekkel, köztük dr. Nenadowits Panesováról, Csolits lelkész Turjóról, Kresztics Vukovarról, Wojnovics Ó-Beeséről, Glanovics lelkész N.-Kikindáról, Dolga kereskedő Temesvárról és a Pesten tanulmányait folytató szerb ifjuság, mintegy 150-en. Fel 9 órakor jött be Mileties hosszasan tartó zsviókkal fogadtatva. Kevés idő múlva általános eszujmó (csend) kiáltások voltak hallhatók s dr. Nenadowits ünnepélyes eszendben bemutatá Miletieset, a legelső szerbet és páratlan vértanút. (Egetverő zsvió). Erre Mileties hosszabb s természetesen erősen fűszerezett beszédben válaszolt. Elmondta, hogy nem kereste a vértanúságot, de ha már úgy van hát kész beismerni, hogy ugyanolyan szellemű ezikkeért, minőt már ezelőtt tíz évvel irt s melyért akkor senki sem bántotta, egy évvel ezelőtt bezárták, pedig a tények igazolták, hogy igaza volt. (itt egy oldalvágást alkalmazott Rauch Levin báróra). Inti a szerb nemzetet, hogy tartson össze és vállalva ügyekezék jogait kivívni. Élteti az Omladinát és a szerb ifjuságot. Erre a Tüköly-intézetbeli ifjuság a szerb himnust énekelte. Eközben egy távsürgöny jött Vácra ily tartalommal: Mileties Szvetozár, a szerb nemzet előharcosának, családjának és tisztelőinek szíves üdvözlét. Aláírva: Poritin János a „Feder.“ segédszerkesztője és Bényey István, az elnyomott „Szabad Magyarország“ szerkesztője által. (Termet räkództató zsviók.) Idöközben egypár montenegrói cetinjei ember lépett a terembe, kik nagy lelkesedéssel fogadtattak. Majd dr. Vojnovits Ó-Beeséről, Belics Ujvidékről, Miletiesre, Mileties Nenadowitsra, Malessevits jogász az Omladina nevében Miletiesre, Alditzky Ujvidékről a buda-pesti szerb ifjuság nevében Miletiesre, Mona Sjeftó Melenezéről a kikindai árván maradt követvalasztó kerület nevében ismét Miletiesre emelt poharat, mire Mileties újra válaszolt, megköszönvén az iránta nyilvánuló bizodalmat. Feltizkor Mileties egy hölgy és kis leány társaságában (hihetőleg neje és leánya) véget nem érő zsviók között eltávózott, de nem előbb, míg utközben jegy pópát körül nem esökolt. Távózás közben ismét dalra gyujtottak, melyben a Vojvodináról, Bäcskáról és Miletiesről volt szó.

— Előfizetési fölhívás: „Népelet“ ez. beszélyekre. Nem tudok én, nem is akarok hosszasan beszélni, hogy munkámat ajánljam. Legfeljebb annyit mondhatok, hogy ezimének megfelelő és a nép életét híven adja vissza. A „Népujság“ két éves fennállása óta mulattató részében többször hozott tölem beszélyeket. Nem leszek tehát ismeretlen azon közönség előtt, melynek én írni akarok, s nem rója fel hibámul, ha pártfogását kérem. — A munka megjelenik december elején egy 8 ivnyi kötetben. Minden tíz után tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Előfizetheti alulírott nál (lakása a Lyceumban), vagy a „Népujság“ szerkesztőségénél. — Eger, október 14. 1871. Vincze Alajos.

— (Hírdetés.) Saunter és Bokor „Hármas tankönyveit“ ugy magyar mint német kiadásban 25% jutalékkal s bérmentve szállítja fordulópostával Ramazetter Károly Pécsent.

— Megjelent: „A pápaság érdeme“ a társadalmi világrend, tudomány, irodalom és hazánk körül a pápaság 18 százados fönnállásának Romában 1867-ki június 29-kén tartott emlékünnepele alkalmából. Szerkesztette Karesu Antal Arzen sz. fer. r. áld., hitszónok és házfönöki helyettes Vácson. — Ára 40 kr. E korszerű füzetke kapható Vácson szerzőnél.

— Rablókrónika. A vas megyei sági ezigányvajda a napokban az országos vásáron dicsekedett pénzével. Az oktan csakhamar megadta dicsekvésének árát, mert még ugyanazon éjjel ismeretlen tettesek rajtaütöttek s elvették 1400 frtját. A gyanusok elfogattak. — Azon gonosztevők egyike, kik ezelőtt 9 évvel az urai-ujfalui és sitkei nagymérvű rablásokat elköveték, közelebb Szita Károly vas megyei közbiztonsági kapitány által kézrekerítettett. A tanuk, bár maga mindent szabad, határozottan ráismertek. A kilencz év alatt leghuzamosabban Pesten tartózkodott.

Pályázat.

Biharmegyében kebelezett Töttelek helységben, kántortanítói állomás üresedésbe jövén, arra ezenel pályázat nyitattik folyó évi Mindszentek napjáig. — Évi járulék: szabad lakás, 105 o. é. frt, hat köből kétszeres buza, hat köből szemes tengeri, hat öl tűzifa, 10 hold szántóföld, 9 hold rét, s az erdőből egy öl fa, tartozván a failletékből az iskolát is fűttetni. Oktatási nyelv magyar; a folyamodók képezdei pályavégzetek legyenek. Kik ezen állomást elnyerni ohajjtják, bizonyítványokkal fölszerelt folyamodványaikat, a tötteleki rom. kathol. iskolaszék elnökéhez nt. Junák Mihály plebános urhoz ezimezve, a főnebb kitett időre küldjék be (utolsó posta: Szalárd-Töttelek).

Kelt Nagyváradon, 1871. október 14.

Palotay László, váradolási alesp. pléb.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről: Mártonffy Antal erzsébetvárosi plébános 9 frt 45 kr, Vaary László jegyző Munkácsen 6 frt 30 kr, Cserni Béla gyulafehérvári fötanító 40 fr, bold. Kovács József hagyománya 90 frt, Stirling Antal alsó-lendvai pléb. 34 frt 65 kr, Molnár Mihály kókai pléb. 37 frt 80 kr, Jung-Cseke Lajos kolozsvári káplány 141 frt 65 kr, Vásárhelyi Dezső megyei aljegyző 107 frt 10 kr, Alvinczy Ferencz esongrádi pléb. 122 frt 85 kr, Bagary József muraszombati kápl. 31 frt 50 kr, Elbel Béla uradalmi fömérnök Nagy-Károlyban 31 frt 50 kr, Chmel Mihály nyizsnaui plébános 31 frt 50 kr, Bellaágh József igali esperes és pléb. 37 frt 80 kr, Szabó István felső-tömösi lelkész 9 frt 45 kr, Majoros Antal eperjesi kápl. 57 frt 40 kr, Szakmáry János nagymányai esperes és pléb. 39 frt, Razgha Lajos tabi pléb. 3 frt 15 kr.

Jótékony adakozások.

A Szentatyának: A tápiószelei és a farmosi hívek e jelige mellett: „a gyermeki szeretet és ragaszkodás zálogául“ 7 frt 10 kr. — A rēdiesi pléb. 3 db régi ezüst huszas; a rēdiesi hívek 1 frt bankjegy; Rajszár pléb., Koezet Márk esp., Körmeny József lendvai káplány egyenkint 3 db régi ezüst huszas, Stirling Antal pléb. 6 db régi ezüst huszas, Horváth József kápl. 1 db ezüst forint; összesen 18 db régi ezüst huszas, 1 db ezüst egy forint és 1 forint bankjegy.

A nyizsnaui hívek 6 frt adománya a Szentatyá részére, a mult évi decemberi kimutatásból tévedésből kimaradt, mit ezenel utólagosan helyreigazítunk.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum“ nyomdájában 1871. (Barátok tere 7-dik szám.)